

CHINA

China (Zonghua Renmin Gongheguo), tara din estul Asiei, a treia tara ca suprafata (dupa Rusia si Canada) si cu cea mai mare populatie dintre toate statele lumii. Este marginita in nord de Republica Mongola si de Rusia; in nord-est de Rusia si Korea de Nord, in est de marea Galbena si Marea Chinei de Est; in sud de Marea Chinei de Sud, Vietnam, Laos, Myanmar (cunoascuta si cu numele de Burma), India, Bhutan si Nepal; in vest este marginita de Pakistan, Afghanistan si Tadjikistan si in nord-vest de Kyrghistan si Kazahstan. Chinei ii apartin mai mult de 3400 de insule. Are o suprafata de 9.571.300 km², neincluzand Hong Kong, Macau si teritoriul care se afla sub controlul Republicii Chineze din Taiwan, pe care China il considera o provincie renegata. In 1971, Natiunile Unite au admis "Republica Populatiei Chineze" (principalul teritoriu chinez) si au exclus "Republica Chineza" (Taiwan) din parteneriat. Cu toate ca majoritatea guvernelor din toata lumea nu recunosc Taiwanul ca stat independent, insula mentine totusi o economie si un guvern distinct. Hong Kong, oficial un teritoriu britanic, i-a revenit Chinei in 1997. Cu toate acestea, informatiile prezentate in aceasta lucrare nu se refera si la Hong Kong, care mentine o economie separata si are o autonomie politica considerabila. Aceste date deasemenea nu includ Macau, localizata langa Hong Kong pe coasta de sud a Chinei, care este un teritoriu chinezesc administrat de Portugalia.

Capiatala Chinei este Beijing, cel mai populat centru urban este Shanghai. China are peste 20 de orase mari cu o populatie minima de 1 milion de locuitori. Profile de orase:

Beijing – capitala Chinei cu o populatie de 5,8 milioane de locuitori (10,8 milioane in 1999)

Shanghai – 15,1 milioane locuitori

Tianjin – 4,6 milioane locuitori

Shenyang – 3,6 milioane locuitori

Wuhan – 3,3 milioane locuitori

Guangzhou – 2,9 milioane locuitori

Chongqing – 2,3 milioane locuitori

Nanjing – 2,1 milioane locuitori

Xian – 2,0 milioane locuitori

China incadreaza o mare varietate de forme de relief si varietate corespunzatoare de resurse naturale. In general, cele mai mari inaltimi de pe teritoriul Chinei se gasesc in vest, unde se afla unii dintre cei mai inalti munti de pe Pamant. Trei

dintre acestia, muntii Tien Shan, Kunlun si Qinling, dateaza din perioada Paleozoica de ridicare muntoasa (orogeneza), care a inceput in perioada Carbonifera si s-a terminat in perioada Permiana, cand toate portiunile de pamant ale Terrei s-au unit pentru a forma un singur supercontinent, Pangaea. Muntii Himalaya, sunt de origine mai recenta. S-au format cand sedimentele odata depozitate intr-o mare mezozoica, numite "tethys", au fost stranse intr-un loc si ridicate la suprafata datorita coliziunii Indiei cu Eurasia, eveniment ce a inceput in timpul epocii Oligocene a perioadei Tertiare, in urma cu aproximativ 40 milioane de ani.

Numeroasele tipuri de munti ale tarii inchid o serie de platouri si bazine care furnizeaza o considerabila sursa de apa resurse minerale. Varietatea de tipuri climatice, de la subpolara la tropicala si incluzand mari zone alpine si desertice, suporta o magnifica viata animala si o deosebita flora.

Muntii ocupa aproximativ 43% din teritoriul Chinei; platourile muntoase mai ocupa inca 26 de procente; bazinele, asezate in principal in zonele aride, ocupa 19%. Numai 12% din totalul teritoriului reprezinta zonele de campie.

Mai mult de o cincime din totalul populatiei Pamantului traieste in China. China a dat nastere celei mai vechi civilizatii din lume si are o istorie ce dateaza din urma cu 3500 de ani. "Zhonghuo", numele chinezesc pentru "tara", inseamna "teritoriul central", o referinta la credinta chinezeasca in care se spune ca tara era centrul geografic al Pamantului si singura civilizatie adevarata. In secolul al XIX-lea, China a devenit o natiune slaba din punct de vedere economic si politic, dominata de puteri straine.

China a inregistrat multe schimbari in prima jumatate a secolului XX. Guvernul imperial a fost inlaturat si in anii haotici care au urmat, doua formatiuni politice – Kuomintang (KMT) si comunistii – s-au luptat pentru controlul tarii. In 1949, comunistii au castigat controlul statului. Atunci guvernul "Republicii Chineze", condus de KMT, s-a retras in Taiwan. Ridicarea la putere a comunistilor din 1949 a constituit unul dintre cele mai importante evenimente din istoria Chinei; intr-o remarcabil de scurta perioada de timp s-au facut schimbari radicale atat in economie cat si in societate.

Prima masurare a numarului populatiei dupa preluarea statului de catre comunisti a avut loc in 1953. La acea data, populatia Chinei era de 582.600.000 locuitori. La cea de-a doua masurare, care a avut loc in 1964, s-a aratat o crestere pana la 694.580.000; la cea de-a treia, in 1982, masuratorile au aratat o populatie de 1.008.180.000 (fara Hong Kong, Macau si Taiwan), facand din China primul stat care a trecut pragul de un miliard de oameni. Intre 1953 si 1997, rata mortalitatii a cazut de la 22,5 la aproximativ 7 la 1000 de locuitori; rata natalitatii a cazut deasemenea de la 45 la 1000 de locuitori in 1953, la aproximativ 16,4 in 1997. Ca rezultat, cresterea numarului de oameni s-a micorat de la 22,5 la mie in 1953, la 0,9 la mie in 1997. Chiar si in aceste conditii, China tot inregistreaza o crestere anuala a populatiei de aproape 11 milioane de oameni.

Descrescerea fertilitatii inregistrata intre anii 1950 si anii 1990, a fost datorata in mare parte eforturilor facute de guvern pentru incurajarea casatoriilor tarzii si, mai recent, influentarea familiilor chineze sa aiba un singur copil. Acest program a fost cuplat cu o continua expansiune a facilitatilor in domeniul sanatatii, care asigurau destule informatii despre controlul sarcinilor si contraceptive foarte ieftine sau de multe ori gratis. A fost oficial estimat in 1984, ca 70% din totalul cuplurilor de varsta fertila folosesc prezervative si ca 24 milioane de cupluri au declarat oficial ca nu vor avea mai mult de un copil. Avortul este legal si presiuni sociale pentru a opri o sarcina sunt facute femeilor care au deja un copil. Minoritatile nationale au fost in general excluse din programul guvernamental de control al nasterilor, pastrand tratatele de ingaduire a acestora la un maxim de independenta culturala.

In 1980 guvernul a declarat ca 65% din populatie era sub varsta de 30 de ani. Astfel, o proportie substantiala a populatiei chineze este la o varsta fertila de cel putin cateva decenii de atunci. In septembrie 1982, liderul Partidului Comunist Chinez a declarat ca natiunea trebuie sa limiteze populatia la 1,2 miliarde pana la sfarsitul secolului, o limita care intensifica eforturile de control al populatiei. In 1988, guvernul a recunoscut ca acea limita era de neatins si au revizuit-o la 1,27 miliarde.

China avea in 1977 o populatie estimata la 1.226.274.731 locuitori. Densitatea populatiei era de 128 de persoane pe km², existand mari diferentieri teritoriale. Exista regiuni cu o densitate foarte mare a locuitorilor, cum ar fi in Campia Chinei de Est. In bazinele fluviilor Chang Jiang si Huang He, densitatea depaseste 1000 loc/km². Sunt deasemenea regiuni cu densitati mici (in vest si nord) si foarte mici (Podisul Tibet) sub 2 loc/km². Densitatea populatie scade astfel de la est la vest.

Mai mult de 70 milioane de oameni apartin la 55 de minoritati nationale. Majoritatea acestor rase sunt distinse de chinezi mai mult prin limba si religie decat prin aspectul fizic. Principalele minoritati sunt rasa Tai, care vorbesc limba Zhuang, numarand aproape 15,5 milioane, asezati in Regiunea Autonoma Guangxi Zhuang; rasa Hui, care sunt in jur de 8,6 milioane, asezati in Regiunea Autonoma Ningxia Hui, Gansu si Qinghai; aborigenii Miao, aproximativ 7,4 milioane locuitori, ce ocupa regiunile numite Guizhou, Hunan si Yunnan; minoritatea Turkic, care numara in jur de 7,2 milioane de oameni si vorbesc limba Uygur, locuiesc in Regiunea Autonoma Xinjiang Uygur; rasa Tibetana, in numar de 4,6 milioane, care locuiesc in Regiunea Autonoma Tibet, Qinghai, Sichuan si deasemenea Yunnan. Alte grupuri minoritare includ Tujia (5,7 milioane), Bouyei (2,5 milioane), Koreeni (1,9 milioane) si Manchus. Oamenii care apartin minoritatii Manchus sunt descendenti ai dinastiei care a cucerit China in secolul al XVIII-lea si s-a stabilit in Qing sau Manchu. Numarand aproximativ 9,8 milioane, ei sunt aproape de nedistins de chinezi.

Desi foarte bine industrializata, China continua sa fie o natiune predominant rurala, cu o agricultura foarte bine dezvoltata. Cu toate ca mari concentratii urbane au existat in China chiar si inaintea Imperiului Roman (44 i.Hr – 476 d.Hr), tara are per ansamblu o urbanizare destul de inceata. Se estimeaza ca 69% din populatie traieste in mediul rural.

Liderul comunist Mao Zedong credea ca marea diferenta dintre populatia rurala si urbana era cauza diferentei sociale din China. In timpul anilor 60 si in prima jumatate a anilor 70, statul a facut nenumarate eforturi de a trimite tineri educati din mediul urban in mediul rural pentru cativa ani sau poate chiar definitiv. Aceasta miscare urmarea dezvoltarea modului de trai urbanistic si in cel rural si totodata reducerea interesului taranilor de amigra spre oras. Acest program a fost partial stagnat in 1976, odata cu moartea lui Mao Zedong si eliminata la sfarsitul anului 1978, cand migrarea spre orase a inceput sa creasca.

Unul dintre cele mai ambitioase eforturi ale guvernului comunist chinez inca din 1949, a fost modificarea limbii chineze. Limba vorbita oficiala a Chinei este Putonghua (“vorbire standard”); acesta este dialectul preluat din China de nord. Acesta a fost declarat limba comuna de catre Conferinta Nationala pentru Reforma Chineza in Limba Scrisa din 1955. Astfel ca au fost facute eforturi deasemenea pentru modificarea limbii scrise. Aceasta dateaza de mai bine de 3000 de ani.